

Handläggare

Carina Örnstedt

Utvecklingsledare

Teknik- och serviceförvaltningen

Svar på samråd för reviderad avfallsplan VafabMiljö

Sammanfattning

Ansvarsfördelningen mellan aktörer

Teknik- och serviceförvaltningen är i huvudsak positiv till den reviderade avfallsplanen och dess tydligare fokus på de översta stegen i avfallshierarkin: att förebygga avfall, öka återanvändningen och förbättra materialåtervinningen.

För tekniska nämndens verksamheter innebär planen ett ökat och mer systematiskt ansvar för avfallsminimering och återanvändning inom bland annat fastighetsförvaltning, vatten och avlopp, måltidsverksamhet, allmän plats samt bygg-, mark- och anläggningsprojekt.

Förvaltningen bedömer samtidigt att den mer förenklade strukturen riskerar att göra vissa tidigare tydligt utpekade frågor och ansvar mindre synliga. Ansvarsfördelningen mellan VafabMiljö, medlemskommunerna och berörda kommunala verksamheter bör därför tydliggöras innan planen antas.

Ansvar för tidigare utpekade frågor

I den tidigare avfallsplanen fanns flera mer detaljerade uppdrag och strategier som berörde tekniska nämndens verksamheter, särskilt vatten-

och avloppsverksamheten. I den reviderade planen framgår inte tydligt hur dessa frågor ska hanteras framöver. Förvaltningen anser därför att det bör tydliggöras om tidigare utpekade uppdrag fortfarande gäller, har genomförts eller har förts över till andra styrdokument eller ansvariga aktörer.

Detta gäller särskilt följande områden:

- **Hantering av sopsand och massor**

I den tidigare avfallsplanen fanns ett uppdrag att ta fram en anläggningsstrategi som bland annat omfattade hantering av sopsand och massor. Frågan är viktig för vattenmiljön, exempelvis vid tvätt och behandling av sopsand. Hanteringen av massor har också stor betydelse för förvaltningens ansvarsområden.

I den reviderade planen framgår det inte om en sådan strategi har tagits fram eller hur frågan ska hanteras framöver. Förvaltningen efterfrågar därför besked om arbetet kvarstår och vilken kommunal funktion som ansvarar för frågan.

- **Fosforinnehållande material och avloppsslam**

I den tidigare avfallsplanen fanns ett uppdrag att ta fram en strategi för bästa möjliga hantering av fosforinnehållande material, där avloppsslam utgör en viktig del. Vatten- och avloppsverksamheten är en berörd verksamhet när det gäller slam från kommunala avloppsreningsverk, men ansvarar inte på motsvarande sätt för slam från enskilda avloppsanläggningar. Förvaltningen anser därför att ansvarsfördelningen behöver förklaras tydligare, inklusive vem som ansvarar för det övergripande strategiska arbetet med kretslopp av näringsämnen såsom fosforåterföring och olika typer av slam.

- **Förorenat vatten och lakvatten**

Den tidigare avfallsplanen innehöll ett uppdrag att utveckla en strategi för hantering av förorenat vatten. Frågan är fortsatt relevant, inte minst vid VafabMiljö's anläggningar och deponier. Vid Annelund har

exempelvis lakvattenfrågor blivit aktuella i samband med PFAS-problematik. Även om den reviderade planen innehåller ett mål om ökad nytta från markytan på VafabMiljö's sluttäckta deponier behandlas inte frågor om lakvatten, tillskottsvatten och annat förorenat vatten på motsvarande sätt.

Förvaltningen anser att ansvar och långsiktigt arbetssätt för dessa frågor bör framgå av avfallsplanen eller annat tydligt utpekat styrdokument. Ansvaret för lakvatten från VafabMiljö's anläggningar bör även fortsatt tydligt ligga hos VafabMiljö som verksamhetsutövare.

Avfallsminimering och återanvändning

Kommunernas ökade arbete med avfallsminimering och återanvändning ser förvaltningen som en positiv del av planen. Den omfattar bland annat utvecklade inköpsrutiner, åtgärdsplaner för minskat avfall och ökad återvinning samt möjligheter att dela, låna, hyra, reparera och iordningställa produkter. Även bygg- och rivningsavfall samt massor från bygg-, mark- och anläggningsprojekt lyfts fram, vilket i hög grad berör tekniska nämndens verksamheter, särskilt fastighetsverksamheten och kommunens bygg- och anläggningsprojekt.

Förvaltningen ser samtidigt behov av att klargöra vilka delar som är kommunernas ansvar och vilka delar som VafabMiljö ska stödja, samordna eller finansiera.

Sortering och hantering i kommunala verksamheter

Planen ställer också krav på utvecklad sortering av bland annat matavfall, förpackningar och returpapper på kommunala arbetsplatser samt ett mer systematiskt arbete med farligt avfall.

Förvaltningen är positiv till inriktningen men vill framhålla att genomförandet kan kräva investeringar i kommunala fastigheter och yttre miljöer, exempelvis i nya eller anpassade avfallsutrymmen och sorteringslösningar. Det kan även medföra ökade kostnader för tömning och hantering.

Nedskräpning

Målet om minskad nedskräpning berör särskilt tekniska nämndens ansvar för allmän plats. I förslaget anges att inga aktiviteter har inkommit från Enköpings kommun och tekniska nämnden.

Förvaltningen bedömer att planen behöver kompletteras, då kommunen redan bedriver arbete som bidrar till minskad nedskräpning genom bland annat renhållning, skötsel av allmän plats och avfallshantering i offentliga miljöer.

Delaktighet i framtagandet av planen

I avfallsplanen anges att medlemskommunerna har involverats i revideringsarbetet genom bland annat workshops, tjänstepersonsgrupper och samrådsorgan.

Förvaltningen konstaterar samtidigt att kommunens VA-verksamhet, trots att den berördes av flera frågor i den tidigare avfallsplanen, inte har varit delaktig i revideringsarbetet såvitt verksamheten känner till. Förvaltningen önskar därför att VA-verksamheten ges möjlighet att medverka i det fortsatta arbetet med att utveckla och förbättra avfallsplanen.

Ekonomiska konsekvenser

Den reviderade avfallsplanen kan på kort sikt innebära ökade kostnader för tekniska nämnden genom behov av förändrade arbetssätt, utbildning, uppföljning samt investeringar i sorteringslösningar och anpassningar av kommunala fastigheter. Krav på ökad återanvändning och minskade mängder bygg- och rivningsavfall kan även påverka planering och genomförande av bygg-, mark- och anläggningsprojekt.

På längre sikt finns samtidigt möjlighet för minskade kostnader genom lägre inköp, ökat återbruk, längre livslängd på produkter och material, minskat matsvinn samt minskade mängder restavfall.

Förvaltningen vill dock framhålla att de ekonomiska konsekvenserna är svåra att bedöma innan ansvarsfördelningen mellan VafabMiljö och medlemskommunerna har klargjorts.

Miljömässiga konsekvenser

Planen bedöms i huvudsak medföra positiva miljömässiga konsekvenser. Ett ökat fokus på avfallsförebyggande arbete, återanvändning och materialåtervinning kan minska råvaruanvändning, energiförbrukning och klimatpåverkan.

Förvaltningen bedömer samtidigt att miljönyttan förutsätter att frågor om masshantering, sopsand, fosforinnehållande material, lakvatten och annat förorenat vatten hanteras tydligt och långsiktigt.

Sociala konsekvenser

Planen bedöms i huvudsak medföra positiva sociala konsekvenser. Minskad nedskräpning bidrar till renare, attraktivare och tryggare offentliga miljöer. Utvecklade system för återbruk, reparation och återanvändning kan också skapa möjligheter till samverkan med arbetsmarknadsinsatser och annan social verksamhet.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att nya system för sortering och avfallshantering behöver utformas så att de är tillgängliga och användarvänliga för olika grupper.